

Kedves Hallgatók! Ha valaki hibát vél fölfedezni a feladatokban vagy a megoldásokban, az kérem e-mailben jelezze!

1. Egy radioaktív izotóp mennyisége 10 perc alatt csökken az eredeti érték negyedére. Mennyi a bomlási állandó értéke? Mennyi a reakció felezési ideje? ($\lambda = 2,3 \cdot 10^{-3} \text{ 1/s}$, $\tau_{1/2} = 300 \text{ s}$)
2. Egy radioaktív bomlás felezési ideje 25 óra. Mennyi idő szükséges ahhoz, hogy az izotóp mennyisége az eredeti érték harmincadára csökkenjen? ($\tau_{1/30} \approx 441620 \text{ s}$)
3. Egy reakció kezdeti sebességét (v_0) mérték a kiindulási koncentráció $[A]_0$ függvényében és a következő adatsort kapták:

$[A]_0 \text{ (}\mu\text{M)}$	$v_0 \text{ (}\mu\text{M/s)}$
1	$8,00 \cdot 10^4$
2	$2,26 \cdot 10^5$
5	$8,94 \cdot 10^5$
10	$2,53 \cdot 10^6$
20	$7,16 \cdot 10^6$

Mi a reakció A-ra vonatkozó részrendje és a sebességi együttható értéke?

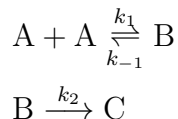
$$(n = 1,5, k = 8 \cdot 10^4 \text{ 1}/\mu\text{M}^{0,5} \cdot \text{s})$$

4. A $A + A \longrightarrow B$ elemi reakciót vizsgálták. Mi a reakció sebességi egyenlete? Az idő függvényében mérték A koncentrációját úgy, hogy a keletkező B-t folyamatosan elvezették a reakciótérből (az ellentétes irányú reakció nem megy végbe) és a következő adatsort kapták:

$t \text{ (h)}$	$[A] \text{ (M)}$
0	$1,00 \cdot 10^{-4}$
1	$8,22 \cdot 10^{-5}$
2	$6,98 \cdot 10^{-5}$
3	$6,07 \cdot 10^{-5}$
4	$5,36 \cdot 10^{-5}$
5	$4,81 \cdot 10^{-5}$

Mi a sebességi együttható értéke? ($k = 0,6 \frac{1}{\text{M}\cdot\text{s}}$)

5. Tekintse a következő összetett reakciót:

Írja föl a reakció sebességi egyenletét, ha tudjuk, hogy $k_2 \ll k_{-1} = 1/4 \cdot k_1$!

6. Egy reakció sebessége tízszeresére nő, ha a hőmérsékletet 10°C -ról 17°C -ra növelem. Mennyi a reakció aktiválási energiája?

($E_A = 224460 \text{ J/mol}$)

7. Az $\text{A} \rightleftharpoons \text{B}$ reakció standard szabadentalpiája 15°C -on, $\Delta G^\circ 27 \text{ kJ/mol}$. Mi az egyensúlyi állandó értéke? Milyen irányba megy végbe a reakció, ha kezdetben A és B koncentrációja azonos?

($K \approx 1,27 \cdot 10^{-5}$, $\text{B} \longrightarrow \text{A}$)

8. Egy reakció kezdeti sebességét mértük különböző hőmérsékleteken egy meghatározott kiindulási koncentrációnál. Az alábbi adatok felhasználásával határozza meg az aktiválási energia értékét! A preexponenciális tényező hőmérsékletfüggését ne vegye figyelembe!

T ($^\circ\text{C}$)	v_0 (mM/s)
2	$9,406 \cdot 10^{-1}$
10	$9,422 \cdot 10^{-1}$
50	$9,492 \cdot 10^{-1}$
250	$9,683 \cdot 10^{-1}$
1250	$9,890 \cdot 10^{-1}$

9. (a) Mi az ozmózisnyomása egy 35 kDa molekulatömegű fehérje 20 g/l koncentrációjú oldatának 18°C -on?

($0,0137 \text{ atm}$)

- (b) Mi az ozmózisnyomása ugyanennek az oldatnak, ha egy fehérje-molekuláról öt Na^+ ion disszociál?

($0,082 \text{ atm}$)

- (c) Mi az ozmózisnyomása ugyanennek az oldatnak, ha a fehérjéről nem disszociál ion, de az ozmométer másik cellájába $20 \mu\text{M}$ glükózoldatot rakunk?

($0,0132 \text{ atm}$)

10. Egy fehérjét 15 g/l koncentrációban feloldunk 25 °C-on és megmérjük az oldat ozmózisnyomását, ami 0,0177-nak adódik. Húsz Celsius-fokkal megemelve a hőmérsékletet az ozmózisnyomás 0,0759-re emelkedik. Hány alegységre disszociál a fehérje a magasabb hőmérsékleten és mi az alegységek molekulatömege?

$$(n = 4, M_w = 5 \text{ kDa})$$

11. Egy ozmométer egyik cellájában egy 40 kDa molekulatömegű fehérjéből 4 mg/ml koncentrációjú oldatot töltünk. Mi lesz a fehérjeoldat ozmózisnyomása 22 °C-on tiszta vízzel szemben, 0,2 mM és 0,2 M NaCl oldattal szemben, ha egy fehérjemolekuláról két Na^+ ion disszociál le? Mi lesz a kialakuló Donnan-potenciál értéke a második és a harmadik esetben?

$$(\pi_{\text{víz}} = 0,00727, \pi_{0,2 \text{ mM}} = 0,00404, \pi_{0,2 \text{ M}} = 0,00242, \Delta\Phi_{0,2 \text{ mM}} = 17,6 \text{ mV}, \Delta\Phi_{0,2 \text{ M}} = 2,54 \cdot 10^{-2} \text{ mV})$$

12. Egy kisméretű ligandum makromolekulához való kötődését vizsgálták. A makromolekula koncentrációja 0,1 mM volt. Megmérték a szabad ligandumkoncentrációt a bemérési koncentrációk függvényében és a következő adatsort kapták:

$[\text{L}]_{\text{bemérési}} \text{ (mM)}$	$[\text{L}]_{\text{szabad}} \text{ (mM)}$
0,05	$7,85 \cdot 10^{-4}$
0,1	$1,94 \cdot 10^{-3}$
0,2	$7,19 \cdot 10^{-3}$
0,4	$1,10 \cdot 10^{-1}$
0,8	$5,02 \cdot 10^{-1}$

$$(n = 3, K_A = 2,5 \cdot 10^5 \text{ l/M})$$

13. Egy fehérjemolekula, amelynek nettó töltése -12 , kis molekulasúlyú ligandumot köt. A ligandum töltése $+1$. Az alábbi táblázat adatainak felhasználásával grafikusan határozza meg a fehérjén lévő ligandumkötőhelyek számát és belső kötési állandóját, feltételezve, hogy a kötőhelyek egyformák és egymástól függetlenek! A fehérje koncentrációja $200 \mu\text{M}$.

$[\text{L}]_{\text{bemérési}} \text{ (M)}$	$[\text{L}]_{\text{szabad}} \text{ (M)}$
$1 \cdot 10^{-4}$	$2,308 \cdot 10^{-6}$
$5 \cdot 10^{-4}$	$2,074 \cdot 10^{-5}$
$2,5 \cdot 10^{-3}$	$8,796 \cdot 10^{-4}$
$1,25 \cdot 10^{-2}$	$1,055 \cdot 10^{-2}$
$6,25 \cdot 10^{-2}$	$6,051 \cdot 10^{-2}$

$$(n = 10, K_{int} = 10^3 \text{ l/M})$$

14. Egy négy kötőhellyel rendelkező fehérje molekula a ligandumát kooperatívan köti. Az alábbi adatok felhasználásával határozza meg grafikusán a kooperativitás mértékét ha a fehérje koncentrációja $100 \mu\text{M}$!

$[\text{L}]_{\text{bemérési}} \text{ (mM)}$	$\bar{\nu}$
1	0,126
2	0,070
3	0,185
4	0,360
5	0,586

$$(x = 2, 5)$$

15. Egy fehérjemolekula kisméretű ligandumot köt a felszínén. A ligandumkötés kooperativitását kísérleti úton vizsgáljuk. Különböző ligandumkoncentrációk mellett mérjük a telített (ligandumok által elfoglalt kötőhelyek százalékos arányát, Θ). A táblázat adatainak felhasználásával határozza meg grafikusán a kooperativitás mértékét és a ligandumkötőhelyek minimális számát!

$[\text{L}]_{\text{szabad}} \text{ (}\mu\text{M)}$	$\Theta \text{ (\%)}$
2,5	0,15
4	0,23
6	0,35
10	1,25
16	3,93
25	11,11
40	28,81
63	55,75
100	66,67
160	76,19

$$(x = 2, 5, n_{min} = 3)$$

16. Mi az ionerőssége az alábbi oldatoknak?

- (a) $0,1 \text{ M NaCl}$
- (b) $0,2 \text{ M CaCl}_2$
- (c) 20 mM AlPO_4
- (d) $0,3 \text{ M Fe}_2(\text{SO}_4)_3$

17. Egy átlagos emberi sejten belül a K^+ ionok koncentrációja 120 mM. A sejten kívüli térben a K^+ koncentráció viszont csak 10 mM.

- (a) Számítsa ki, hogy mekkora potenciálkülönbség lép fel a sejtmembrán két oldala között a K^+ ionok hatására! Az emberi test hőmérsékletét tekintse 37°C -nak!

$$(\Delta\Phi = -66 \text{ mV})$$

- (b) Mekkora lesz a potenciálkülönbség 41°C -os láz hatására?

$$(\Delta\Phi = -67 \text{ mV})$$

- (c) Az sejt membránjában egy Ca^{2+} -ATPáz enzim működik. Mekkora munkát kell végezni egy egészséges emberben, hogy az enzim $5 \mu\text{mol}$ -nyi Ca^{2+} iont a sejt belsejéből a sejten kívüli térbe pumpáljon, ha a Ca^{2+} ionok koncentrációja a sejtben 10 mM és a sejten kívüli térben $400 \mu\text{M}$?

$$(\Delta G = 0,1 \text{ J})$$

18. A mélytengeri melegvízi források közelében ($T = 63^\circ\text{C}$) különleges tulajdonságokkal rendelkező gerinctelen állatok (kagylók, csigák) élnek. Egy ilyen mélytengeri kagyló sejtjeiben a nyugalmi potenciál értéke kb. -90 mV . A kagyló sejtjeinek az ionösszetételét megmérték és az alábbi adatokat kapták:

ion	sejten kívüli koncentráció mM	sejten belüli koncentráció mM
Na^+	440	50
K^+	18	400
Cl^-	560	15
Ca^{2+}	10	0,4

Melyik ion számára találhatók szabadon átjárható csatornák a kagyló sejtmembránjában? Válaszát számítással indokolja!

$$(\text{Na}^+)$$